

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

Péntek 1923 június hó 29. Felelős szerkesztő: Dr. Hegedüs Loránt. Szerkesztőség: Piace-utca 34. szám. Telefon: 10-20, éjjel: 18. Kiadóhivatal: Piace-utca 49. Telefon: 18. szám. ARA: 50 KORONA. Kiadó: Hegedüs és Sándor Irodalmi és nyomdai részvénytársaság Debreczen, Az előfizetés ára: havonta 800 korona, külföldre 1000 korona. XXI. évf. 145. szám.

Péter és Pál

Az aratás megkezdésének nevezetes napján újból rá kell gondolnunk a magyar buzára, erre a gyönyörű, életadó valóságra s erre a titokzatos, furcsa esodára. Magyar buza, acélos magyar buza, ringó, hullámzó kalásztenger — mily szép szavak, mily édesded zenéi szavak a magyar fülnék s mily kedves-kellemes képek a magyar fantáziának! És: magyar buza, tiszavidéki 78 kilós, terménytelenség, terménytelenség, buzaparítás — mily csikorgó és riasztó zörejek, mily zagyva és rémületes képek a magyar fülnék, a magyar képzeletnek, a mai magyar embernek!

A békebeli buza más volt, mint a mostani. A békebeli buza őszinte, becsületes és tápláló „élet” volt. Nem esalt, nem ijesztett, nem zsarolt, nem fenyegetett. A gyerek is tudta, hogy ha jó termés van, olcsóbb a buza, ha gyengébb a termés, drágább a buza! Tudtuk, hogy ha sok a buzáunk, kivisszük a felesleget, ha meg kevés, megpótoljuk az idegenből. Minden oly szép, oly bizodalmas, oly egyszerűen világos volt a buza körül.

De jött a nagy felfordulás és Mars isten, meg lobogó dühű Furiái, akik tajtékosan sereglettek a nyomában, összezavarták minden tisztát, minden szabályos körünket. A logika vasgerince ropogva porlott szét, s a gondolkodás acélfornulái elolvadtak, mint a viasz és kificamodtak, mint testünk gyönge csontjai. A fejetejére bilent minden. Magától értetődő lett a paradoxon és ingerlő furcsaság a kétszer-kettő igazsága!

A magyar buza nem az, aki volt. Nem egyenes és nyílt, mint a szántóvető ember lelke, hanem kiszámíthatatlan, gonosz és démoni, mint egy hisztérikus nagyvárosi asszony. Já, gazdag, bőséges az idej termés és te várod, hogy ennélfogva lejjebb megy az ára? Csalódo! Feljebb megy! Exportálunk gabonát külföldre s megjavítunk valutánkat? Tévedsz! A korona egyre romlik! Vagy ha nem exportálunk, több marad nekünk s ha tehát több marad, mégis csak olcsóbb lesz, mert hiszen, ugyebár, nagyobb kínálat mellett esni szoktak az árak??

Nem, nein, nein, te megint tévedsz, megint csalódo, megint csak balga ábrándok színes ködképző szövegeted! Mert akár sok a buza, akár kevés, akár exportálunk, akár nem — itt már egyre megy. A buza drágul, drágul, drágul — és nincs orvosság, nincs védelem, nincs erő ellene!

Viharos jelenetek a Messaryk-interjú és a bíróságok kritizálása miatt

Budapest, jun. 28. A nemzetgyűlés mai ülésén az indennitási vita első szónoka

Óstör József: A kormányzat gyakorlati hibáival foglalkozik. Kifogásolja a törvények bőbeszédűségét s kevésbé világos voltát, pongyolaságát, az árvaszékek ügyvitelét, amely nem engedi meg, hogy a pénzt értékpapírokba fektessék az árvák vagyonát, amely így elolvadt. A közigazgatási és a földreform után a minisztériumok restanciáiról szól, kéri, ne engedjék a miniszterek az ügyvitelt elbalkanizálni. Az indennitást elfogadja.

Peidl Gyula: Nem fogadja el az indennitást. Az okok légiója teszi lehetetlenné, hogy a kormány iránt bizalommal viseltessék. Ilven ok a kormány külpolitikája, amely nem alkalmas arra, hogy az országot a kaoszól kivéssze s ilven ok belpolitikája is, amely nem alkalmas arra, hogy az országot nyugvóponttra juttassa, hogy a konszolidáció igazi munkáját megkezdhesse.

Legmeggyőzőbb bizonyíték erre a kormányelnök külföldi utja

Ez az út nemcsak eredménytelen, de káros is volt. A miniszterelnök külföldi utja előtt 0,12-ön állott a korona, utána pedig csaknem a felére esökkent. A kormány mégis folytatni szándékozik tevékenységét abban az irányban, hogy a jövőteli bizottság határozatát legalább is részben megváltoztassa, olyan módon azonban, amely teljesen illuzórium. Olvasta ugyanis, hogy a francia kormány nem kívánja teljesíteni a magyar kormányt az a kívánságát, hogy saját delegátusait elhárítsa a jövőteli bizottságban eredetileg elfoglalt állásponthoz. Nyilvánvaló ebből is, hogy ezen az úton nem lehet eljutni a zálogjogok felhígításáig. Nem lehet vita közöttünk afelett, hogy Magyarország minden érdeke azt parancsolja, hogy

a szomszédos országokkal igyekezzünk meggyőzést létesíteni.

(Zajos helyeslés és taps a baloldalon.)

Bethlen István gróf miniszterelnök: Kín mulik ez kérem?

Felkiáltások a baloldalon: A magyar kormány mulik!

Peidl Gyula: Rá kell mutatnom egy pár olyan tényre is, amely alkalmas arra, hogy az országgal szemben fennálló bizalmatlanság fokozódjék.

Bethlen István gróf: Az önök részéről!

Peidl Gyula: Szomszédainkra is parancsoló szükség, hogy a megegyezés létre jöjjön. A Budapesti Hírlap — tehát nem destruktív lap — május 11. számában megjelent

Massaryk elnök nyilatkozata

Wolff Károly megcáfolta!

Felkiáltások a baloldalon: Nem cáfolta meg!

Rassay Károly: Az van benne, hogy minden tisztességes emberrel tárgyalnak!

Peidl Gyula: Ezt a nyilatkozatot nem lehet lekicsinyelni, mert a miniszterelnök és a külügyminiszter ismerte annak tartalmát és csak hozzájárulásuk után láthatott napvilágot.

Bethlen István gróf: Visszautasították, hogy arról tárgyaljanak!

Felkiáltások a baloldalon: Önökkel!

Kállay Tamás: Akkor tárgyalunk, ha mindenki otthon lesz!

Peidl Gyula: A külföldözött diákokon és a más politikai küldözöttöken kell azonban kezdeni. (Zajos taps a baloldalon.) Mi a hátszándék alapján állunk, de nem látja be, hogy egy olyan alkalmat, mely tárgyalásokat helyez kilátásba, nemcsak a kisebb

ségi, de kényes kérdésekben is, miért kellett elszalasztani és visszautasítani. A mai viszonyok között a kormányt nem lehet arra gondolni, hogy akár egy talpalatnyi földet is fegyverrel hódítson vissza, két kézzel kellett volna kapni a lehetőség után. Ha a kormány elszalasztotta ezt az alkalmat, akkor a kormányt az ország érdekében el kell hagyni a helyét.

Gadl Gaszton: Tiszta Istvánt is az ország érdekében gyilkolták meg!

Felkiáltások a baloldalon: Miért nem védte meg!

Gadl Gaszton: Mert voltak lapok, amelyek tízezer fejet követeltek.

Peidl Gyula: A cseh lapokban olvastam, hogy a kérdés már nem aktuális. Ha el is vesztette aktualitását, csak egy pillanatra vésztette el, mert az évszázados kialakulás egymáshoz kapcsolta az elszakított országrészeket. A nyilatkozatváltás a külföldi ut szerencsétlen bevezetője volt. A lapok azonban ezt nem írhatták meg, mert cenzura van, sőt egyes lapok terjesztését be is tiltották.

Egy hang a jobboldalon: A bíróság ítelt!

Peidl Gyula: De a külföldi lapok megírták, hogy

az S. H. S. állam is tett hasonló nyilatkozatot mint Messaryk

Csak arra reflektáltak még, hogy itt azt állítják, hogy a mi konzervatívizmusunk szimpatikus nyugaton. Ez azonban nem konzervatívizmus, hanem a legsötétebb reakció. Bizonyíték erre a különítmények, az egyéni akciók, a választók megakadályozása a szavazásban, nincs gyűlékezési jog. Ha a félbelsőki Ausztria tudott szimpatia nélkül kölcsönt szerezni, akkor mondjon le a kormány a konzervatívizmusról és akkor talán hozzá jut a

Bethlen miniszterelnök válasza

Bethlen István gróf miniszterelnök: Mindenekelőtt tiltakozik Peidl támadása ellen, amelyet a bíróság ellen intézett. Tudtam előre, hogy a képviselő ur a bíróságot fogja támadni. A leghatározottabban tiltakozom az ellen, hogy a nemzetgyűlésen vádolják meg a bíróságot. A magyar bíróság a nehéz körülmények között is feladatának magaslátán áll és mindenkor megállotta helyét.

Egy-két megjegyzést kívánok tenni az olyan kiállításokra, amelyek a magyar politikát és a külpolitikát közelebbről érintik s helytelen megvilágításba helyezik a külföld előtt a magyar külpolitikát. Mélyen sajnálom, azokat a fejtégetéseket, amelyeket a képviselő ur tett, mert valóban nem tett szolgálót a magyar ügynek, de annak az ügynek sem, melynek érdekében felszólt. A tisztelt képviselő ur, amikor arra törekszik, hogy érveket hozzon fel, ennek a kibékülésnek érdekében, amelyet ő is és az egész nemzetgyűlés különösen fontosnak tart a szomszédainkkal való kibékülés érdekében, azt hiszem nem érdeke ennek a kibékülésnek az, ha a magyar parlamentet, a magyar kormányt és az egész magyar nemzetet olvasnak tünteti fel, mintha mi lennénk hibásak abban, hogy ez a béke létre nem jött. Olyan hangokat eddig a képviselő ur, amelyen hangokat eddig a bécsi lapokban és prágai folyóiratokban olvastunk azoknak a hadiáratoknak olvástunk, amelyeket ellenünk ellenfeleink folytattak, azonban ezt a hangot eddig ebben a nemzetgyűlésben nem vezették be. Tiltakozom az ellen, hogy a magyar nemzet tudatosan és rosszakaratúan abban a színen állította be, mintha mi volnánk az a tüz-

kölesönhöz. Nálunk az internáló tábor még mindig politikai eszköz.

Horváth Zoltán: És nincs esküdt-szék!

Támadás a bíróság ellen

Peidl Gyula: A szellemi és a fizikai terror kormányoz az országban. A bíróságból osztálybíróság lett.

Erre a kijelentésre óriási zaj tör ki az egész házban. A jobboldalon hangos ellentmondások hangzanak, a szélsőbalon tapsolnak.

Elnök Peidl rendutasítja, mire a szociáldemokraták körösnán kiáltják:

— Igaza van! Igaza van! Seszták! Töreký!

Farkas István a padot veri, a jobboldalon is nagy lármá. Többen átmennek a jobboldalra, az elnök az ülést felhívogszta, az egész ház kavargó, csak Bethlen ül nyugodtan a helyén. Esztergályos János, Rassay és több szociáldemokrata képviselő hangosan kiáltja: — Bizonyítani fogunk! Panama-ügyeket és ne becsületes embereket ítéljenek el!

Szünet után az elnök Farkas Istvánt rendre utasítja és kéri a Házat, hogy Farkast utasítsa a mentelmi bizottság elé. (Taps a jobboldalon, zajos ellentmondások a baloldalon.)

Elnök szavazásra teszi fel a kérdést, mire a jobboldalon és a középben felállanak.

Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Meg van mentve a buza! (Nagy zaj.)

Peidl Gyula: Szabó Dezső, aki kurzus-író, a bíróságokról a következőket írta:

— „Ezekbe a titkos szervezetekbe be vannak szervezve a bírák, a keresztény ügyvédek és a hivatalnokok, akik olyan esküt tesznek, amely minden más eskü alól felold. A bíróságok azonos tényekért egyeseket egy évre, másokat egy napra ítélik el, aszerint, amint valaki kurzus uságitró, szociáldemokrata, vagy zsidó.

Elnök Peidl a bíróságot sértő szavaiért rendre utasítja.

Bethlen miniszterelnök válasza

teszek amely akadály a közép-európai konszolidációnak. Azok a tények, amelyeket a képviselő ur felhozott, vagy nem állják meg a helyüket, vagy ha megállják, épen az ellenkezőjét bizonyítják.

Felhozta például a Messaryk elnökkel folytatott interjú, amely egy magyar újságban jelent meg.

Figyelmebe ajánlom a képviselő urnak, hogy ugyanakkor, amikor a Messaryk interjú megjelent.

a cseh kormány visszautasította a magyar kormány ajánlatát, hogy a kisebbségi kérdékről, sőt onél enyhébb kérdésekről egyáltalában szóba álljon velünk.

Ezek után a magyar kormányt úgy beállítani, mint amely nem kész a legerősebben megragadni a lehetőségeket a kiegyenlítés létesítése végett, vagy tévedés, vagy rosszakarat. Le-gyenek nyugodtak az urak.

ha azt hinnék, hogy csak néhány íalt is vissza lehetne kapni azon a réven, hogy a kormány elhagyja helyét, minden pillanatban megte-nnők ezt.

De hogyan tudja a képviselő ur, hogy ez lenne a feltétel? Ez nincs benne a Messaryk interjúban, azt a Bécsi Magyar Újság közölte, amelyből kivethető volt, hogy ha a magyar kormány távozzék, helyébe az emigránsok foglalják el. Kijelentem, hogy ha komolyan lesz arról szó, az én részéről ennek nem lesz semmi akadály, egyre azonban nem vagyok kapható és ez kötelességmúlásztás is volna, arra, hogy kiszolgáltassam ezt az országot annak a társaságnak, amely az országot pusztulásba vezette. (Eljenzés a jobboldalon.)

Peidl Gyula: Kijelenti, hogy nem az egész bíróságot akarta támadni, csak azokat, akik ezt az esküt letették. Ezt Szabó Dezső, az önök írója mondta.

Feikiáltások a jobboldalon: Nem a miénk, önöknek adjuk, csak tartásuk között!

Peidl Gyula: Bizonyos, hogy különbségek vannak az egyes ítéletek között.

Hegedűs György: Más a hazáért izgatni, vagy a háza ellen!

Peyer Károly: Ekrazitos hazafiság! Peidl Gyula: Nem az én pártom, hanem az önök ekrazitja azt a hazának!

Hegedűs György: Bizonyítsák be! Farkas István: Hozzák ide az Athenaeum-aktákat!

Eckhardt és Vázsonyi

Vázsonyi Vilmos személyes kérdésben szólal fel. A miniszterelnök beszéde alatt, amikor a bécsi emigránsokról beszélt, Eckhardt azt kiáltotta közbe: most beszéljen Vázsonyi! — Mindenki tudja, hogy én nem tartozom az emigránsokhoz. Az utóháromok semmiféle küldöttjeivel szóba nem álltam és nem is fogok. Enn inderentának értem magam. Így azonban nem fogjuk visszazerezni az eszakkított ítéleteket.

Eckhardt Tibor kijelenti, hogy közbehatárolt arra vonatkozta, amit Lorny előadó és mások is hadottak, hogy Vázsonyi azt mondta a szociáldemokratáknak, hogy a bíróságot a mentelmi jog védelme alatt kell megkínizni, így nem lehet konszolidációt csinálni.

Vázsonyi: Akkor léptem be a terembe, amikor a legnagyobb volt a zaj. Lehet, hogy izgatottságomban súlyos kitérőkre ragadtattam magam, de ezekre nem emlékszem.

Rapert Kezso (Eckhardt íele): A bankiegy namisitokrol beszéljen!

Vázsonyi: A bíróságról nem beszéltem, hanem az ítéletről. Fenáporodtam azon, hogy engem a bírói székben osztály tagjává minősített. Sohasem tudtam, hogy vállalom miatt egy osztály tagja vagyok és hogy enez a tekezethez tartozni súlyos bűn. Amit mondtam, fenntartom és na ezért a kritikáért büntetés jár, szívesen kiálom. (Zajos taps a szélsőbaloldalon.)

Kállay Tibor pénzügyminiszter beherjeszti ezután a tisztviselők letszánapasztásáról, valamint a buzaertekre vonatkozó záloglevelekről szolo törvényjavaslatot.

Elnök napirendi indítványt tesz, majd kijelenti, hogy az ülés kereteh beül a kritika nem ütökzik a házszabályokba.

Rassay Károly az elnök kijelentésében azt kívánja leszégezni, hogy a magyar bírói kar ellen általánosságban konkrétum nélkül vádat emelni nem lehet. Ezt elfogadja, de nem fogad el olyan magyarázatot, hogy a magyar bíróság, mint az állam egyik funkcionáriusa, általában véve nem volna kritika alá vonható.

Bethlen István gróf, miniszterelnök csak azt akarja kijelenteni, hogy minden képviselőnek joga van ahöz, hogy éljen a kritika jogával, ellenben a nem parlamentári tradíciók tiltják azt, hogy az elsőfokú ítéletet valaki is bírálat tárgyává tegye, addig, amíg ebben a többi fórum nem döntött.

Feikiáltások a szociáldemokratáknál: Eddig még nem voltak ilyen ítéletek!

Elnök megállapítja, hogy ebben a kérdésben a nemzetgyűlés felfogása egységes.

Szilágyi Lajos terjeszti elő még sürgős interpellációját a kishaszonbérletek ügyében. Ülés vége 3 órakor.

Gazdálkodók ostornyelet, ostorszíjat jót csak FRANKNÁL, Csapó-utca II. vásárolhatnak.

Tolnay Kornél... telp a harmadik kerületben?

Budapest, jun. 28. A Magyarország írja: Debreczen város III. kerületi választói egy részének küldöttsége — mint értesülünk — felkereste Tolnay Kornel nyugalmazott mav. elnökigazgatót és felkérte, hogy válalja a kerület képviselői jelölt-

ségét. Tolnay Kornél válaszában kijelentette, hogy amennyiben telp, a nemzeti polgári part programját vállalja, de véglegesen akkor fog határozni a telpés ügyében, ha János Zoltán mandátuma ügyében már a tiaz is döntött.

Európai és amerikai államférfiak a nemzeti kisebbségek kérdéseiről

Rövid intervjúk a Népszövetségi Ligák Uniójának bécsi konferenciáján

Bécs, június 27. A Népszövetségi Ligák Uniójának most lezajlott bécsi kongresszusán az egybegyűlt európai és amerikai államférfiak és tudósokat főként a nemzeti kisebbségek problémája foglalkoztatta. Mivel a nemzeti kisebbségek ügye közép- és kelet-európai országok között elsősorban a magyarságot érdekli és érinti, a konferencia befejeztével különböző kérdéseket intéztünk az egybegyűlt résztvevőkhoz. A kérdésekre kapott feleleteket a következőkben közöljük:

THEODORE ADELWARD báró, volt svéd pénzügyminiszter, az Interparlamentaris Unió és a Népszövetségi Ligák Uniójának ez évi elnöke:

— A most lezajlott konferencián a nemzeti kisebbségek számos képviselője vett részt. Az általuk előadott panaszokat nemcsak nekünk volt móunkban megvalgítani, hanem azon nemzetek képviselőinek is, amelyek ellen a panaszok irányulnak. A Népszövetségi Ligák Uniójának az a célja, hogy biztosítsa a nemzetek szabadságát, békes együttműködését és a Népszövetség és a döntő bíróságok eszméjét, szöval a pacifizmust állandóan propagálja. Eppen ezért törekszünk arra, hogy a nemzeti kisebbségek kérdése minél előbb nyugvópontra jusson. Addig, amíg elégedetlen és elnyomott nemzetek élnek a kontinensen, Európa békeje és nyugalmja állandóan veszélyeztetve van. A konferencia egyébket — főként a cseh delegátusok magatartásából — azt a benyomást szereztem, hogy a bepanaszolt kormányok komolyan akarják a nemzetiségi békét és legtöbb esetben alárendelt közegek és hatóságok önkényeskedéséről van szó. Ami az évi sérelmeket illeti, ugy a Népszövetségi Ligák Uniója állandóan fáradozni fog azon, hogy az elégedetlen kisebbségek és az államalkotó nemzetek közötti ellentétek kiküszöböltessenek és a különböző nemzetek békés együttélése és szabadsága a jelenlegi államkeretek között lehetővé váljék.

SZÜLLŐ GÉZA, volt magyar országgyűlési képviselő és főispán, a szlovenszói magyarság delegátusa:

— A konferencia résztvevői figyelemmel halgatták előterjesztésemet és örvendetes érdeklődést tanúsítottak a szlovenszói magyarság ügyei iránt. A tanács, sajnos, nem volt abban a helyzetben, hogy a szlovenszói magyarság is képviselőt nyerjen a Népszövetségi Ligák Uniójában. Abban az esetben, ha a prágai kormány újabb nehézségeket gördítene a szlovenszói magyar liga működése elé, ugy fontolóra vesszük a konferencia azon tanácsát, hogy ne fuzionáljunk-e

a csehszlovákiai német népligával, a melynek már van képviselője az Unióban. Így azután a prágai kormány muvatonaja ellenére is képviselőt hoz jutni a szlovenszói magyarság is. A konferencia tagjaival folytatott megbeszélésem alapján egyebket a legkedvezőbb impressziókat szereztem. Az egybegyűlt politikusok és tudósok komolyan törekcsenek a közép- és kelet-európai nemzetiségi problémák rendezésére.

SIR WILLONGHBY DICKINSON, anglikán püspök:

— A nemzeti kisebbségek kérdésében az a véleményem, hogy a kisebbségek panaszai feltétlenül jogosultak, masreszt azonban a különböző kormányok is komolyan akarják a kisebbségekkel való meg egyezést és a nemzeti békét. Mintegy mástól esztendő előtt beutaztam Erdélyt és ott azt a benyomást szereztem, hogy ha az atmoszféra nem lesz olyan feszült, ugy sokkal könnyebben fog menni a meg egyezés és a nemzeti kisebbségek is hozzájutnak az őket megillető szabadságjogokhoz.

JEROME HENNESSY, francia képviselő:

— Franciaország fő megalkotója a békeszerződésnek, amelyek a jelenlegi államkereteket megszabva, előírték a nemzeti kisebbségek problémáját. A békeszerződéseket így kellett megcsinálni, Franciaország azonban örködni fog azon, hogy a békeszerződések által kisebbségekké vált nemzetek jogai megcsorbítottassanak. A kisebbségek mindig számíthatnak a francia nemzet szimpatiajára és támogatására.

BRABEU szenátor, cseh delegátus:

— A kisebbségek problémájának két oldala van. Nemesak sérelmekről lehet beszélni, hanem kötelességekről is. A különböző kisebbségeknek, így nálunk a németeknek és a magyaroknak mindenekelőtt meg kell barátkozniuk a csehszlovák köztársasággal, az állam hű polgáiraivá kell válniuk, akkor megszűnik minden gyanakvás, könnyebben megy a kívánságok teljesítése.

A különböző delegátusok meghallgatása után kérdést intéztünk Magyarország állandóan ünnepelt fődelegátusához:

APPONYI ALBERT grórhoz,

akít a konferencia az alelnöki méltósággal tüntetett ki. Apponyi Albert gróf kérdésünkre kijelentette, hogy a kisebbségek kérdésében álláspontja közismert, a különböző nemzetközi testületekben a kisebbségek szabadságjogainak érdekeiért harcol. A kon-

ferencia felhívásával meg van elégedve. A beszélgetés azután a magyar választásokra terjedt, minnek során Apponyi gróf megjegyezte, hogy egészségi állapotja nem engedi meg, hogy az ünnemelési vita során a magyar nemzetgyűlésen felszólaljon, mivel csak néhány napra utazik vissza Budapestre és azután Karlsbadba hogy hosszabb kúrára.

Szemere Pál.

A városi költségvetés a jog- és pénzügyi bizottság előtt

Debreczen város jog- és pénzügyi bizottsága ma délután dr. Vargha Elemér th. főjegyző elnöksége alatt ülést tartott, amelynek legfontosabb tárgya a múlt évi zárszámadások és a jövő évi költségvetés tárgyalása volt. A napiren tárgyalás előtt dr. Hegedűs Jenő emelkedett szölszóra és szövala a közigazgatási gyakorlatok helyzetét, akik még mindig mincsenek fizetési osztályokban. Kéri továbbá, hogy a közigazgatási gyakorlatok mielőbb neveztessenek ki fogalmazókka. Vargha Elemér dr. válaszában kijelentette, hogy júliusban rendkívüli közgyűlés foglalkozik a városi usztviselők szervezeti szabályrendeletével és akkor rendezik a közigazgatási gyakorlatok ügyét is.

A költségvetés

Ary Lajos th. főszámvérvő terjesztette elő ezután a múlt évi zárszámadást és az 1923. évi költségvetést, amelyet általánosságban minden vita nélkül fogadott el a bizottság, majd áttért a részletes tárgyalásra.

Az első módosítás a legelőberek megállapításánál történt, ahol a költségvetés 50 kg búzát irányzott elő holdanként. Balogh István és Jona János 40 kg-ban kérték megállapítani, azonban a bizottság ifi. Schwartz Vilmos és dr. Magoss György főjegyző hozzászölszása után az 50 kg-os legelőberekre vonatkozó javaslatot fogadta el.

Kisebbita támadt a laktanyánál is, ahol dr. Magoss György indítványára kimondta a bizottság, javasolja a közgyűlésnek: írjon fel a honvédelmi miniszterhez, hogy a laktanyák térítés díját emelje fel.

A zenedei tandíj ügye, amelyet 25 kg buzaértékben állapít meg a költségvetés, nem ment simán keresztül. Dr. Freund Jenő szövalta, hogy a zenedében az oktatás nyívója melven lesulyedtt és egy növendékét sem készítették elő az idén a zeneakadémiára.

Végül a pallagi vasut villamosításának régen húzódo ügye vert még fel port. A város ugyanis egyharmadrészen viseli a villamosítás költségeit de a bizottság javasolta a közgyűlésnek, hogy ezt a határozatát csak ugy tartsa fenn, ha a villamosított pallagi vasutat szeptemberig üzembe helyezik.

A kéményseprő mesterek és munkások kérelmére a kéményseprési díjakat július 1-től 150 százalékkal javasolja felemelni a bizottság, míg a vágóhídi vágatási díjak 100 százalékos emelését javasolja.

A földnovella

A földmivvelésügyi bizottságnak a földhírtokreformról szölo leirátával foglalkozott ezután a bizottság. A gazdasági bizottság már állást foglalt a földhírtoknovella ellen, most a jog- és pénzügyi bizottság is annak a felölgúsnak adott kifejezést, hogy elsősorban a háborus szerzeményeket és a kötött hitbizományok 1000 holdon felüli részét kell a földhírtok között felosztani. Mivel tehát a földhírtoknovellát nem tartják célravezetőnek, javasolják a novellának a nemzetgyűlés napirendjéről való levételét és hasonló áttarral keresik meg a társtörvényhatóságokat is.

A Dombos-tanya haszonbérletét Goldstein Menyhérttel szemben, aki az árverések folyamán ingadozó magatartást tanúsított Hadházy Józsefnek és Istvánnak javasolja kiadni a bizottság, akik 145 kg rozstot ajánlottak évenként és holdanként a birtok bérletéért.

Végül a világitási vállalat által szedendő előleget, a belügyminiszter által kívánt módosításokkal és azzal fogadták el, hogy a korona további esetleges romlása esetén a törvényhatóság fogja meghatározni a szedendő előleg nagyságát.

A Gambriusban ma és minden este Kiss Béla és fiai zenekara játszik. A legfinomabb férfi- és női ANGOL GYAPJUSZÖVETEK, grenadinok, női- és gyermek kötött ruhák, harisnyák állandó és olcsó beszerzési forrása a MAYER DIVATÁRUHÁZ Piac-11. 18. (Fisza-palota) Tulajdonos: Mayer A. János.

— Bécsben újra olcsóbb lesz a kenyér. Bécsből jelentik: A kenyér ára a kenyérgyárosok és pékmesterek közös megállapodása alapján hétfőtől kezdve újból lejjebb száll. A kenyéret 120 koronával adják olcsóbban.

— A Munkásházépítő Közhazsnu R.-T. június hó 22-én Márk Endre elnöklésével igazgatósági ülést tartott. Az ülés főtárgya annak a terjedelmes memorandumnak a megvitatása volt, amelyet báró dr. Petrichevitch Horváth Emilnek, a lakásügyek államtitkáranak felszólítására a népiéleti miniszterhez nyújtottak be. Ugyanakkor tartotta igazgatósági ülését a Közhazsnu Földbérlo Szövetkezet is, amelyen Szántó Győző ügyvezető elnök terjesztette elő jelentését. E szerint az ugynevezett kettőshalmon szőlős, gyümölcsös telep létesült, az eddig ott terpeszkedett szeméttelép helyén gyönyörű kerttelep körvonalaibon takoznak ki s ugyanott ma már felügyelői lakás és tanásteremből álló szép kiállítási szövetkezeti ház hirdeti a szövetkezeti eszme diadalát. Elhatározták, hogy ezt az épületet a jövő hó folyamán szerény felavatóneműség keretében fogják céljának átadni.

— A tolvai öngyilkossága. Balogh István 52 éves hajduhadházi lakos egy tolvajszövetkezet tagja volt. A bandát a napokban elfogta a csendőrség s velük Baloghot is bevették a hajduhadházi csendőrszre. Balognak azonban sikerült megszöknie. Az erdőállai erdőbe menekült, ahol az elfogatástól való félelmében felakasztotta magát. A zsinag azonban — de csak a halál beállta után — elszakadt és a börtöntől rettegő tolvai holtteste leeseett. Így találták meg tegnap az erdőben gombszedő gyerekek.

— A debreceni gyapjúárverés kiállításai. A tiszántúli mezőgazdasági kamara és mások rendezésében július 5-én tartandó gyapjúárverés közrak-tárba beszállított anyagát, mely legnagyobb részét a tiszántúli legkiválóbb juhtartóknak idei gyapjúterméséből áll, ár tekintetében ma értékelte a beeselőbizottság. Dr. Pethő Kálmán miniszteri titkár, kereskedelemügyi miniszteri megbízott ellenőrzése alatt, Kovács Imre gyapjúminősítő intézeti főigazgató, a földmívelésügyi miniszteriium és az orsz. mezőgazdasági kamara képviselőitében vezette a bizottság munkálatait, melyeket Keresztury Pál, a tiszántúli mezőgazdasági kamara, Halász Miklós a debreceni juhtartóegyesület, Gondos Mór, a GyOSz és Reiner Miklós, az OMKE megbízásából végeztek. A bizottság lelkismeretes mintavétel után örömmel állapította meg, hogy a tiszaháti gyapjú minőség tekintetében az idén sem marad el a tavalyi vásári anyag mögött, ennek következtében, mivel az árverésen résztvevő gyapjútelepek is biztosítottak, tekintettel a kül- és bel-földi vevők nagy érdeklődésére, a gyapjú beszállító gazdák reményen felüli szép árakat fognak elérni gyapjújukért. Az árverés, mint már közöltük volt, július 5-én délután 2 órakor kezdődik a kereskedelmi akadémiá dísztermében (Ferenc József-ut. 8. I. em.).

— Kinevezések a rendőrségen. A múlt év végén újonnan kinevezett rendőrfelügyelők és rendőrfogalmazók egy részét Budapestre az ott felállított tanfolyamra vezényelték fel. A tanfolyam a múlt héten véget ért s a hallgatók kinevezése és elosztása már megtörtént. Debreczenből a kapitányságtól Jeszko Ernő dr., Tóth Sándor dr., Tarr Lajos dr. és Mály Sándor dr. rendőr segédfogalmazókat vezényelték fel a tanfolyamra. Ezek közül Mály Sándor dr., Tarr Lajos dr. és Tóth Sándor dr. rendőr segédfogalmazókat a debreceni kapitánysághoz, Jeszko Ernő dr. rendőr segédfogalmazót pedig a győri kapitánysághoz nevezték ki, a szegedi kapitányságtól Brunner István és Heringer Pál segédfelügyelőket a felügyelőkarhoz.

LENGYEL kelmefestő, vegyi szittó
Csepő-u. 28. és 28.

Értesítés.
Szűcsmühelyünk megnagyobbítottuk Mikló-utcai helyiségünkkel ahol mindenféle szőrcmunkákat legkényesebb ízlés szerint jutányosan készitünk.

KÖVÁRY ÉS ALTMAN
PIAC-UTCA 42.
MIRLOS-UTCA 22.

Déri Frigyes deponálta a muzeum építkezési költségei egy részét

Negyven millió értékű részvényt helyezett letétbe

A Fűvészkert telkének a Déri-muzeum számára történt felajánlásával eldőlt a muzeum létesítésének legfőbb problémája. Megoldást nyert a legtovább húzódó kérdés s most már csak a technikai kivétel, az építkezés megindítása maradt hátra. Minden szem Déri Frigyes, a nagylelkű mecénás felé tekintett, aki több ízben is ígéretet tett, hogy a telk-kérdés elintézése után mindent meg fog tenni az építkezés mielőbbi megindítására.

S íme, Déri Frigyes nem maradt az ígéretknél, hanem a cselekvés terére lépett. Ma ugyanis az az örvendetes értesítés érkezett Budapestről, a **Pesti Hazai Első Takarékpénztártól** Debreczen városához, hogy a Magyar Általános Takarékpénztár Déri Frigyes intézkedésére nagyértékű részvényeket küldött hozzá, amelyet a **debreceni Déri-muzeum építkezési**

alapia címen kér tovább kezelni. A letétbe helyezett részvények a következők: 38 drb. Fővárosi Sőr, 630 drb. Magyar Általános Takarékpénztár, 38 drb. Magyar Hitel, 70 drb. Pesti Magyar Kereskedelmi Bank, 25 drb. Egyesült Fővárosi Takarékpénztár, 35 drb. Rima és 50 drb. Nova.

A részvények mai árfolyamértéke körülbelül **40 millió koronát** tesz ki. Az építkezési összeg a mai árfolyamok figyelembevételével körülbelül **400 millió koronát** tesz ki és így Déri Frigyes intézkedése folytán eddig az építkezési összeg 10 százaléka van letétben.

Ájánlatos volna, ha a város vezetősége megkérné Déri Frigyeset, hogy a részvényeket adja el és a vételárat helyezze építkezési anyagokba, mert ezek ára rohamosan emelkedik.

— **Tízéves találkozó.** A debreceni református főgimnáziumban 1913-ban érettségizett tanulótársak tízéves találkozója június hó 30-án, szombaton délelőtt 11 órakor kezdődik a ref. kollégium imajermében. A társasvácsora este 8 órakor a polgári lövöldében lesz.

— **A komádi rabló.** Az oláh megszállás alatt a biharmegyei **Komádi** községben **Bujdos** András odaváló földműves kirabolta és majdnem agyonverte **Oláh** Mihály gazdálkodót és feleségét. Bujdos este 9 óra tájt ment be Oláhékhoz. Vacsorát kért. Oláhék adtak neki s vacsora után sokáig elbeszélgettek a vendéggel. Éjfél tájt egyszerre minden bevezetés nélkül revolvert rántott elő Bujdosó és — követelve, hogy adja elő pénzt — a gazdára fogta a revolvert. Oláh félretette a revolveres rabló kezét és birokra kelt vele. A birkozásban azonban Bujdosó győzött s revolvere agyával véresre verte házigazdája fejét. A rabló azután egy esomó ruhaneművel elmenekült. Bujdosót bűnéért két és fél évi fegyházra ítélte a debreceni törvényszék. Felébezés folytán az ítélőtábla elé került az ügy, amely ma Bujdosó bűntetését négy évi fegyházra emelte fel. Az ítélet ellen a vádlott felebbezett.

— **Beírás a zsidó gimnáziumban.** A zsidó gimnázium I. II. III. osztályába július 1. 2. és 3-ik napján lehet beíratkozni, délelőtt 9—12 óráig. A beírás-hoz szükséges az előző iskolai évről szóló bizonyítvány. Aki az I. osztályba lép, hozzon születési és uiaoltási bizonyítványt is. Felvételi díj 5000 korona. Az igazgatóság.

— **A Torma-család köszönete.** Vettük a következő sorokat: Édesapám halálának alkalmából nagyon köszönöm a nagy részvétet az édesanyámmal együtt, úgy a nagyközönségnek, mint az újságíróknak, az Egyetértés dalárdának, a Munkás dalárdának és mindazoknak, akik hozzájárultak szomorú sorsunk megkönnyítéséhez. Torma Gusztó.

— **Beíratások a statusquo izr. elemi iskolában** még csak ma és vasárnap délelőtt 8—12-ig tartanak az igazgatósági irodában. Elhozandó az utolsó iskolai bizonyítvány, az első osztályba beíratkozó gyermekek születési és oltási bizonyítványa okvetlen bemutatandó.

— **Az orosz szoviet behozta a hivatalos magzatelhajtást.** Moszkvai jelentések szerint a szovietkormány legújabbán megengedte, hogy a magzatelhajtás, ha ez szociális okokból szükséges, végrehajtassék. A moszkvai orvosi egyetem felállított egy bizott-

ságot, amelynek hivatása, hogy az ilyen esetekben szakvéleményt nyújtson és a magzatelhajtást szociális érdekből végrehajtassa. Moszkvában azóta hetenként átlag 200 ilyen magzatelhajtást eszközölnek.

— **Egy esodathétn.** A Fehér megyei Dréher-pusztán, Martonvásár mellett, egy hazai tenyésztési telén kelt most fel esodákozást. Atehén háromszori fejésre nem kevesebb, mint 42 és fél liter tejet adott naponta. A budapesti árfolyamoktól véve számításba, ilyen módon közel 11 és félezer korona értékű tejet szolgáltat naponta gazdájának.

HERCZEG ANNA
NŐI FELÖLTŐK MODELHÁZA
FERENC JÓZSEF-UT 41.,
a dohány-nagyáruda mellett.

Elegáns nyári ruhák,
blousok, kosztümök,
aljak, pongyolák
nagy választékban
:- megérkeztek. :-
Szolid olcsó árak!

— **Szülők figyelmebe.** Német társalgási és játékdéltániait július 1-től az erdőn tartja a német gyermekotthon. Tandíj egész nyárára ötezer korona. Beíratás 11—12-ig, Piac-u. 34.

— **Gyöngyök, ruhadíszek, csipkék,** szállagok legnagyobb választékban Benyáts Emil főtéri üzletében.

— **Ékszereket legmagasabb ár mellett** vesz Weisz Mihály és Társa, Hatvan-utca 1. Püspöki palota.

— **A Margit-uszodában** okleveles uszómerester tanít. Tandíj 600 korona.

— **Klonda** szücs, szőrméket készít, alakít, javít legolcsóbban. Iparkamara, Telefon 1425.

— **Beírtótes** üvegek legolcsóbban beszerezhetők Kristály üvegáruházban Szent Anna-u. 6.

— **Hölgyek arcáról** szeplőt, májfoltot, hajszálakat eltávolít végleg. — Arcmasszázs, mely tüd, fiatalít, bérletben kapható. „Vénus” kozmetika, Széchenyi-utca 16.

Elegáns férfiruhák
legújabb divat szerint mérték után készülnék
Bihari Zsigmond posztóüzletében
Piac-u. 16.
Áltföldi Tekarék-palota.

Tiroli Kvintet Jazband
ma pénteken kezdi előadással Simi dobossal a **ROYAL** kávéházban.

— **Sodrony** ágyvetét legjobb minőséget készít Neumann, Péterffy 19.

— **Ita** reumás használaton iszapot a Margit fűrdőben.

— **Oeska** tankönyveket legjobb árban vásárol Aczél antiquáriuma.

SZÍNHÁZ

MŰSOR:

PÉNTEK: D) bérlet. Szép Heléna.
SZOMBAT: Bérletszűnet. Kék mazur.
VASÁRNAP: Déltűn: Tökmag. Este:
A piros bugyeláris.
HÉTFŐ: A) bérlet. Az ártatlan Zsuzska

Újabb helyáremelés a Csokonai színházban

Az Országos Színházegyesület legutóbb tartott ülésén foglalkozott a változott gazdasági viszonyokkal és újabb létmínimumot állapított meg tagjai részére. Ez a létmínimum lényegesen magasabb a legutóbb megállapított összegeknél, úgy, hogy a Csokonai-színház igazgatósága kénytelen ismét rendezni tagjai fizetését. A Csokonai-színház igazgatósága épen a legutóbbi napokban a kardalosos bérmozgalma nyomán emelte a színház tagjainak fizetését és a fizetés 60 százalékos helyáremelésre kért és kapott engedélyt a városi tanácstól.

A Színházegyesület most hozott határozata azonban új helyzet elé állította a színház igazgatóságát: ismét emelni kell a társulat tagjainak fizetését. **Kardoss Géza** most azt kérte a városi tanácstól, hogy mivel a legutóbbi 60 százalékos helyáremelésből előálló bevételi többlet nem fedezi az új fizetésrendezésnél előálló tulkiadásokat, engedélyezze a tanács a helyárák újabb 40—50 százalékos emelését.

A városi tanács mai ülésén dr. **Csűrös Ferenc** kultúratanácsnok ismertette a szingazgató kérelmét és a városi tanács rövid vita után megengedte, hogy a Csokonai-színház helyárait újabb 45 százalékkal emelhesse fel az igazgatóság. Az új helyárák június 29-től érvényesek. Egy héten belül tehát kereken 100 százalékkal emelkedtek a Csokonai-színház helyárai.

Mozgósínházak

Vígzsínházmozgó. Kacagóest, Fatty, Chaplin, „Ó” 10 felvonásban.

Uránia

Uránia, Atlas, izgalmas kalandor játék 2 részben, mindkét rész egyszerre. Péntektől vasárnapig.

Apolló

Chaplin — Ó — Fatty — Snuby, Kacagó vig-es ma az Apollóban.

SPORT

Az ezüstlabda döntője. Debreczen egész sporttársadalmának osztatlan figyelmé fordul Debreczen legklasszikusabb futball vándordíjának, a Kereskedelmi Csarnok által adományozott ezüstlabdának döntője felé. Négy csapat, a kupagyőztes DTE, a bajnokesapat DVSC és a bajnokság II. helyezette, a DKASE és a III. hely várományosa a DMTK mérk össze vasárnap erejüket az ezüst labdáért. A DVSC a DMTK csapatával küzd, míg a DTE legregőbb riválisával, a DKASE-vel mér össze erejét. A bajnoki küzdelmek során a DVSC 1:1-re játszott a DMTK-val, küzdelmük tehát mintegy az erőviszonyok tisztázása lesz, míg a DTE 2:1 minimális vereséget szenvedett, most tehát alkalma nyílik revánsot venni régi ellenfelén. Érthető tehát, hogy a résztvevő csapatok legjobb tudásukkal indulnak a küzdelemben és így élvezetes mérkőzésekre van kilátás. A DVSC—DMTK match déltűn 4 órakor, a DTE—DKASE mérkőzés pedig fél 6 órakor lesz az Ügető-téri sporttelepen.

A DEAC futballszakosztálya pénteken déltűn 6 órakor az Egyetemi körben ülést tart. Az ülésen választják meg az új futballintézőt és döntenek a DEAC jövőbeni futball szereplését illetőleg is.

A drága triál. A kerületi kapitány tegnap déltűn a július 8-iki Észak—Kelet válogatott mérkőzés előkészítésére trialmérkőzést tartott, amelyre behívott több nyíregyházi játékos, akiknek uti számlája több mint 30000 koronát tett ki. Tekintve a kerület gyenge anyagi viszonyait, ilyen kiadá-